

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 213/2021-129

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom Mgr. Matejom Krajčim, PhD., Záhradnícka 51, Bratislava, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku č. k. 2 Tp 10/2020 zo 17. augusta 2020, proti uzneseniu Najvyššieho súdu v Bratislave č. k. 2 Tost 34/2020 z 9. septembra 2020, proti uzneseniu Najvyššieho súdu v Bratislave č. k. 2 Tost 14/2018 z 30. apríla 2018, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku č. k. 2 Tp 10/2020 zo 16. novembra 2020 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu v Bratislave č. k. 4 Tost 48/2020 z 30. novembra 2020

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. novembra 2020, ktorú doplnil podaním doručeným ústavnému súdu 31. decembra 2020 a podaním doručeným ústavnému súdu 22. januára 2021, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a osobnú bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy uzneseniami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Tost 34/2020 z 9. septembra 2020, uznesenie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) č. k. 2 Tp 10/2020 zo 16. novembra 2020 a uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 48/2020 z 30. novembra 2020 zrušiť. Napokon žiada, aby mu bolo priznané finančné zadostučinenie 20 000 eur a priznaná náhrada trov konania.

II.

2. Sťažovateľ bol uznesením špecializovaného trestného súdu č. k. 2 Tp 10/2020 zo 17. mája 2020 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a iné. Uznesením bolo vznesené obvinenie viacerým osobám, prokurátor svoj návrh v prípade sťažovateľa odôvodnil uznesením vyšetrovateľa zo 14. mája 2020, ktorým bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 a § 155 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona. Uznesenie špecializovaného trestného súdu bolo potvrdené uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 24/2020 zo 4. júna 2020. Väzba sťažovateľa začala plynúť 15. mája 2020.

3. Sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu s odôvodnením, že neexistuje reálny dôvod na jej zachovanie. Uznesením špecializovaného trestného súdu č. k. 2 Tp 10/2020 zo 17. augusta 2020 bola žiadosť sťažovateľa zamietnutá, zároveň súd rozhodol o tom, že väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahrádza a peňažnú záruku ako náhradu za väzbu neprijíma. Sťažovateľ podal proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd predchádzajúcim uznesením tak, že sťažnosť sťažovateľa zamietol, pretože podľa najvyššieho súdu pretrvávajú aj naďalej dôvody väzby tak, ako boli ustálené pri jeho vzatí do väzby.

4. Sťažovateľ podal opätovne žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Uznesením špecializovaného trestného súdu č. k. 2 Tp 10/2020 zo 16. novembra 2020 bola žiadosť sťažovateľa zamietnutá, súd rozhodol o tom, že väzbu sťažovateľa predlžuje do 15. júla 2021, väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahrádza, peňažnú záruku ako náhradu za väzbu neprijíma a mení dôvody väzby sťažovateľa aj na skutok, pre ktorý je trestne stíhaný na základe uznesenia vyšetrovateľa z 23. júla 2020 pre obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a) a ods. 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona. Sťažovateľ podal proti uzneseniu špecializovaného trestného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že sťažnosť sťažovateľa zamietol, pretože podľa najvyššieho súdu pretrvávajú aj naďalej dôvody väzby tak, ako boli ustálené pri jeho vzatí do väzby.

III.

5. Sťažovateľ namieta, že nie sú splnené formálne a materiálne podmienky rozhodnutia o väzbe. Podľa sťažovateľa napadnuté uznesenia nie sú založené na konkrétnych skutočnostiach, ktoré by napĺňali deklarované väzobné dôvody, ale vychádzajú len zo všeobecných a abstraktných úvah. Výklad najvyššieho súdu, ktorý v uznesení priamo odkázal na primerané použitie interpretácie limitu reálnej hrozby, že obvinený bude konať tak, ako predpokladajú jednotlivé dôvody väzby, je podľa sťažovateľa arbitrárny. Podľa sťažovateľa je obmedzenie väzobného dôvodu na postačujúcu reálnu hrozbu v priamom rozpore s povinnosťou súdu oprieť dôvodnosť väzby o konkrétne skutočnosti. V dôsledku toho ide podľa sťažovateľa o nepreskúmateľné uznesenie, ktoré je v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Sťažovateľ taktiež vyjadril presvedčenie, že bol opätovne vzatý do väzby pre trestné stíhanie za trestný čin, pre ktorý bol už v minulosti z väzby prepustený, a to pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny na základe uznesenia o vznesení obvinenia ešte z 28. januára 2017. Sťažovateľ tvrdí, že postup orgánov činných v trestnom konaní proti nemu bol účelový, vopred premyslený, s jediným účelom, a to zaviesť formálne trestnosť skutku, dôvodnosť obvinenia a dôvody väzby na podklade dočasne samostatne vedeného trestného konania, ktoré po obmedzení osobnej slobody sťažovateľa bude vedené v spoločnom konaní. Odôvodňuje to tým, že v ním napadnutých uzneseniach súdy argumentujú skutočnosťami, ktoré sú predmetom a výsledkom dokazovania v inej trestnej veci. Uvedené sťažovateľ považuje za hrubé obchádzanie zákona a zneužívanie práva, ktoré nepožíva žiadnu ochranu.

7. Ďalej sťažovateľ namieta, že súd nevyhovел jeho návrhu na nahradenie väzby inými obmedzeniami. Najvyšší súd k náhrade väzby poznamenal, že nezistil žiadne výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali nahradenie väzby. Naopak, najvyšší súd dospel k jednoznačnému presvedčeniu, že väzbu sťažovateľa nie je možné nahradiť. Pretože nahradenie väzby s poukazom na charakter trestnej činnosti kladenej obvinenému za vinu v spojitosti so skutočnosťami, ktoré zakladajú dôvody väzby, sa v danom prípade javí ako celkom nedostatočné. Podľa sťažovateľa výnimočné okolnosti prípadu sa vzťahujú jedine na okolnosti, keď obvinený po prepustení z väzby na slobodu poruší svoje zákonné povinnosti alebo uložené primerané povinnosti, alebo primerané obmedzenia. Sťažovateľ poukazuje, že najvyšší súd svojvoľne aplikoval ustanovenie § 80 ods. 2 tretiu vetu Trestného poriadku a svojvoľne a účelovo interpretoval potrebu skúmania výnimočných okolností prípadu, v intenciách nezákonného a nedôvodného extenzívneho výkladu, v priamom rozpore s formálnou logikou a gramatickým výkladom zákona, pretože jednak nerozhodoval podľa § 80 ods. 2 tretej vety Trestného poriadku (o ponúknutej peňažnej záruke mal rozhodnúť podľa § 80 ods. 1 Trestného zákona) a jednak neboli splnené podmienky sprísňovania okolností prijatia ponúknutej peňažnej záruky, o ktorej takýmto spôsobom svojvoľne, nezákonne a arbitrárne oba súdy rozhodli. Sťažovateľ tvrdí, že takýto výklad o peňažnej záruke alebo dohľade probačného a mediačného úradníka či iných náhrad väzby je v príkrom rozpore s princípom prednosti záruky pred pokračovaním väzby, keď s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaneho prípadu možno účel väzby dosiahnuť inak, čo v prípade sťažovateľa de facto súd na dvoch stupňoch neskúmal, nezisťoval a neposudzoval, ale iba hľadal výnimočné okolnosti prípadu.

8. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že od počiatku trestného konania nebol zachovaný princíp prezumpcie neviny. V napadnutých rozhodnutiach je viackrát uvádzané, že sťažovateľ sa aktívne podieľal na trestnej činnosti zločineckej skupiny, je vysokopostaveným členom zločineckej skupiny a dokonca je konštatované, že ako bývalý sudca a advokát má vedomosti o praktikách súdov a orgánov činných v trestnom konaní, ktoré aktívne využíval pre potreby zločineckej skupiny.

9. Sťažovateľ namieta, že konanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby nezodpovedalo požiadavke urýchleného rozhodovania väzobných vecí, keďže podľa jeho vyjadrenia od podania žiadosti o prepustenie z väzby do dňa doručenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu sťažovateľovi uplynula lehota až sedemdesiatdeväť dní.

10. Sťažovateľ poukazuje na to, že zásah súdu voči nemu bol neprimeraný a že obmedzením jeho osobnej slobody došlo k sťaženiu prístupu k nevyhnutnej zdravotnej starostlivosti.

11. Sťažovateľ skonštatoval, že mu bolo odopreté aj právo na obhajobu tým, že vyšetrovateľ neformálne vylúčil z trestného konania obhajcov sťažovateľa a že mu bol dlhodobo odopieraný akýkoľvek kontakt s jeho blízkou rodinou.

IV.

12. V konaní o ústavnej sťažnosti je ústavný súd podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti. Rozsah ústavnej sťažnosti je predovšetkým určený označenými rozhodnutiami. Dôvody ústavnej sťažnosti vyplývajú na prvom mieste zo sťažovateľom označených základných práv a slobôd, tak ako ich sťažovateľ uvedie v návrhu výroku rozhodnutia ústavného súdu. Aj keď sťažovateľ v odôvodnení svojej rozsiahlej ústavnej sťažnosti uvádzal argumentáciu vo vzťahu k rôznym základným právam, ústavný súd bol viazaný jeho návrhom tak, ako ho vymedzil v návrhu výroku rozhodnutia ústavného súdu. Vychádzajúc z tejto viazanosti návrhom sťažovateľa sa preto ústavný súd s jeho ústavnou sťažnosťou mohol vysporiadať len vo vzájomnom súvisе sťažovateľom označených rozhodnutí na strane jednej a porušených základných práv na strane druhej.

13. Na prerokovanie ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje proti uzneseniam špecializovaného trestného súdu zo 17. augusta 2020 a zo 16. novembra 2020, nie je daná právomoc ústavného súdu, keďže podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Proti uzneseniam špecializovaného trestného súdu bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok podľa Trestného poriadku, pričom sťažovateľ tento opravný prostriedok aj využil. Preto bola ústavná sťažnosť proti týmto rozhodnutiam podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

14. Ústavná sťažnosť podaná proti rozhodnutiu najvyššieho súdu z 30. apríla 2018 je podaná oneskorene, keďže podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Preto bola ústavná sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

15. Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu z 9. septembra 2020 a z 30. novembra 2020, ktorými boli zamietnuté jeho sťažnosti proti rozhodnutiam špecializovaného trestného súdu, ktorými boli zamietnuté jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1 a ods. 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného začať konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08). Článok 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia

osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe (čo platí aj vo vzťahu k uvedenému čl. 5 ods. 4 dohovoru), a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy (analogicky napr. III. ÚS 68/08, III. ÚS 383/09). Medzi sťažovateľom namietaným porušením základných práv a napadnutými rozhodnutiami nie je priamy súvis. Preto je jeho ústavná sťažnosť proti týmto rozhodnutiam zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2021

Robert Šorl
predseda senátu